

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 15/17

Luxemburg, 16 februari 2017

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-74/16
Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania / Ayuntamiento de
Getafe

Volgens advocaat-generaal Kokott zijn belastingvrijstellingen voor scholen onder kerkelijk bestuur in de regel niet in strijd met het verbod op staatssteun

Een belastingvrijstelling voor de Katholieke Kerk in Spanje voor bouwwerkzaamheden aan een schoolgebouw is niet in strijd met dat verbod, voor zover de kerk dat gebouw voor verplicht onderwijs en daarmee in het kader van haar sociale, culturele en onderwijskundige taak gebruikt, maar wel voor zover die kerk dat gebouw voor commercieel onderwijs gebruikt

Een overeenkomst tussen Spanje en het Vaticaan uit de tijd vóór de toetreding van Spanje tot de EU, bevat diverse belastingvrijstellingen voor de Katholieke Kerk. Met een beroep op deze overeenkomst vordert de Katholieke Kerk als bestuurder van een kerkelijke school in de buurt van Madrid in dit geval teruggave van gemeentelijke belasting ter hoogte van ruim 23 000 EUR, die zij verschuldigd was vanwege bouwwerkzaamheden aan het schoolgebouw. Zij gebruikt dit gebouw overwegend voor verplicht onderwijs, dat gelijkwaardig is aan het onderwijs op openbare scholen en voor het overgrote deel wordt gefinancierd uit de staatskas. Daarnaast gebruikt zij het gebouw echter ook voor vrijwillig onderwijs, waarvoor zij schoolgeld in rekening brengt.

De Spaanse rechter die de zaak behandelt, vraagt het Hof of de betrokken belastingvrijstelling moet worden beschouwd als verboden staatssteun in de zin van het Unierecht, wanneer deze wordt toegepast op schoolgebouwen. Daarmee wordt meteen ook de principiële vraag opgeworpen of er sprake is van verboden staatssteun wanneer een lidstaat een religieuze gemeenschap vrijstelt van bepaalde belastingen en die vrijstelling ook geldt voor activiteiten die geen strikt religieus doel hebben.

Advocaat-generaal Kokott komt in haar conclusie van heden tot de slotsom dat een belastingvrijstelling zoals hier aan de orde, geen inbreuk maakt op het Unierechtelijke verbod op staatssteun, voor zover deze betrekking heeft op een schoolgebouw dat door de Katholieke Kerk wordt gebruikt voor het geven van onderwijs in het kader van haar sociale, culturele en onderwijskundige taak. Een dergelijke belastingvrijstelling houdt evenwel verboden staatssteun in, voor zover het betrokken gebouw wordt gebruikt voor puur commerciële doeleinden.

De Verdragen van de Unie verplichten de EU weliswaar de status van de kerken in de lidstaten te eerbiedigen en daaraan geen afbreuk te doen. Daarmee worden de activiteiten van de kerken echter niet in het algemeen uitgesloten van de toepassing van het Unierecht. Waar het om gaat is dat bij de uitlegging en de toepassing van het Unierecht met deze verplichting rekening moet worden gehouden.

Bij de toepassing van het verbod op staatssteun op de hier aan de orde zijnde belastingvrijstelling moet een onderscheid worden gemaakt tussen het gebruik van het gebouw voor verplicht onderwijs en het gebruik voor vrijwillig onderwijs.

Aangezien het verplichte onderwijs volledig is geïntegreerd in het openbare onderwijsstelsel van Spanje en de school in zoverre een specifiek sociaal, cultureel en onderwijskundig doel nastreeft (het is niet noodzakelijk dat er een puur religieus doel wordt nagestreefd), moet op dit punt worden aangenomen dat er sprake is van een niet-economische activiteit. Het

mededingingsrecht van de Unie, en dus het verbod op staatssteun, is daarop niet van toepassing.

Het vrijwillige onderwijs lijkt daarentegen een commercieel karakter te hebben, zodat in zoverre van een economische activiteit moet worden uitgegaan, waarvoor het verbod op staatssteun geldt. Enkel wanneer dit onderwijs minder dan 10 % vormt en dus volledig ondergeschikt is, kan worden aangenomen dat per saldo sprake is van een niet-economische activiteit.

Voor zover sprake is van een economische activiteit (wat uiteindelijk door de Spaanse rechter moet worden bepaald) en het verbod op staatssteun in zoverre dus van toepassing is, gaat het – volgens advocaat-generaal Kokott – bij de betrokken belastingvrijstelling ook daadwerkelijk om staatssteun.

Aangezien de hier aan de orde zijnde Spaanse belasting op gebouwen, installaties en bouwwerkzaamheden pas na de toetreding van Spanje tot de EU is ingevoerd, moet de betrokken belastingvrijstelling (voor een economische activiteit) volgens advocaat-generaal Kokott niet als bestaande¹, maar als nieuwe steun worden aangemerkt. Deze vrijstelling moet de Commissie dus ter kennis worden gebracht en zij mag zonder de goedkeuring van de Commissie niet worden toegekend.

De bijzondere omstandigheid dat de betrokken belastingvrijstelling is gebaseerd op een volkenrechtelijke overeenkomst met het Vaticaan uit de tijd vóór de toetreding van Spanje tot de EU, laat hooguit een tijdelijke uitzondering op het Unierechtelijke verbod op staatssteun toe. Voor zover de overeenkomst voldoende ruimte laat om de betrokken belastingvrijstelling niet toe te passen op de economische activiteiten van de Katholieke Kerk, dan moet hiervan gebruik worden gemaakt. Bestaat deze ruimte (nog) niet, dan moet Spanje toewerken naar een daarop gerichte afspraak met het Vaticaan. Mocht een dergelijke afspraak niet binnen een redelijk tijdsbestek mogelijk zijn, dan moet Spanje de overeenkomst opzeggen.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, in volledige onafhankelijkheid het Hof een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) wordt gepubliceerd op de website CURIA op de dag waarop de conclusie wordt genomen.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught 📞 (+352) 4303 2170

¹ Bestaande steunregelingen zijn slechts onderworpen aan een voortdurend onderzoek door de Commissie en mogen regelmatig tot uitvoering worden gebracht, zolang de Commissie ze niet onvereenigbaar met de interne markt heeft verklaard. (89 f.)